Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Cluster secretaris-generaal
Directie Europese en Internationale Aangelegenheden Europese Unie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

kenmerk
8112826

Datum 16 oktober 2026
Betreft Verslag JBZ-Raad 1-2 oktober 2026 en overige JBZ-ontwikkelingen

Hierbij bieden wij, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, uw Kamer het verslag aan van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ-Raad) van 1-2 oktober 2026 in Luxemburg.

Ook informeren wij uw Kamer hieronder over de pilot met de Digital Travel Credential, de appreciatie van het vijfpuntenactieplan voor plotselinge grootschalige aankomsten en een non-paper over de Cyber Security Act.

Pilot Digital Travel Credentials

De Europese Commissie (hierna: Commissie) heeft Nederland, na een eerste pilot in 2024[1], opnieuw uitgenodigd om een pilot met de zogeheten *Digital Travel Credential type* 1 (DTC-1) uit te voeren op Schiphol. De pilot sluit aan op de bredere Europese ontwikkelingen op het gebied van digitalisering van reis- en grensprocessen. Onderdeel daarvan zijn de twee voorstellen die de Commissie op 8 oktober 2024 heeft gepresenteerd voor de verdere digitalisering van paspoorten en identiteitskaarten en de ontwikkeling van een *EU Digital Travel Application*. Onderhandelingen over de *EU Digital Travel Application* bevinden zich momenteel in de triloogfase. Met het door de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO) ontwikkelde DTC-1 zijn gegevens uit het fysieke reisdocument digitaal. Reizigers kunnen deze gegevens via een Europese mobiele applicatie voorafgaand aan de grenspassage delen met de bevoegde autoriteiten. De pilot zal medio 2027 starten en tot eind 2028 duren. Voor het einde van 2026 informeert het kabinet uw Kamer over het resultaat van de onderhandelingen en de uitwerking van de pilot, waaronder de startdatum.

Vijfpuntenactieplan voor het voorkomen, anticiperen en acteren op plotselinge, grootschalige en illegale aankomsten[2]

De Commissie presenteerde op 29 september jl. een vijfpuntenactieplan in navolging van de gebeurtenissen in Ceuta. Het vijfpuntenplan is erop gericht om lidstaten en de Europese Unie als geheel beter uit te rusten voor het voorkomen van en acteren op plotselinge grootschalige aankomsten. Het actieplan is opgebouwd langs vijf onderdelen, zijnde:

1. Het vergroten van de samenwerking met derde landen om illegale migratie te voorkomen, waaronder het versterken van partnerschappen langs de

[1] Kamerstukken II, vergaderjaar 2023-2024, 25 764, nr. 145
[2] 5-point plan to prevent, anticipate and respond to sudden, mass illegal arrivals - Migration and Home Affairs

Cluster secretaris-generaal
Directie Europese en Internationale Aangelegenheden
Europese Unie

Datum
16 oktober 2026

kenmerk
8112826

route, operationele steun voor grensbeheer, digitale samenwerking en verbetering van informatie-uitwisseling;
2. Het versterken van de Europese buitengrenzen, waaronder versterking van het Frontex-mandaat voor snelle interventie aan de buitengrens, gerichte steun aan kwetsbare grenssegmenten, een nieuw crisismechanisme (*European Emergency Response Framework*) en additionele operationele en financiële steun via het *Union Civil Protection Mechanism.* Ook worden lidstaten opgeroepen tot het verbeteren van noodplannen om voorbereid te zijn op dergelijke situaties en innovatieve informatiesystemen te implementeren;
3. Het verbeteren van monitoring, situationeel bewustzijn en vroegtijdige waarschuwingssystemen, waaronder door volledige implementatie van Eurosur, uitbreiding van het mandaat voor sociale media monitoring door agentschappen;
4. Het ontmantelen van migrantensmokkel en smokkelnetwerken door een versterkt sanctieregime tegen mensensmokkel, de mensensmokkelrichtlijn, versterking van het Europol-mandaat en de inzet van instrumenten om misinformatie tegen te gaan.
5. Het versterken van een effectief terugkeer en readmissiekader, waaronder door versterkte terugkeersamenwerking met derde landen, digitalisering van het terugkeersysteem, implementatie van de Terugkeerverordening en versterking van het Frontex-mandaat op terugkeer.

Over de precieze invulling van het *European Emergency Response Framework* wordt in het voorstel nog niet uitgeweid. In de Staat van de Europese Unie van dit jaar gaf Commissievoorzitter Ursula von der Leyen hierover aan dat het instrument alleen geactiveerd zal worden door een duidelijk gedefinieerde set van criteria en dat het een in de tijd beperkt en strikt gedefinieerde flexibiliteit in standaardprocedures moet bieden voor lidstaten.

Appreciatie
Het kabinet verwelkomt het vijfpuntenactieplan van de Commissie en de daarbij gepresenteerde voorstellen. De voorstellen die gedaan worden versterken de reeds bestaande instrumenten voor lidstaten en de EU voor het voorkomen en handelen bij grootschalige aankomsten van personen. Het kabinet acht het positief dat de Commissie inzet op een brede aanpak, die de gehele linie van grootschalige aankomsten en instrumentalisering aanpakt, waaronder - behalve versterken van de buitengrens – ook preventie, de aanpak van mensensmokkel en terugkeer. Het verbeteren van monitoring van het situationeel bewustzijn en vroegtijdige waarschuwingscapaciteiten is een belangrijke prioriteit van het kabinet. Dit stelt lidstaten in staat om tijdig en adequaat maatregelen te treffen en mogelijke totstandkoming van grootschalige bewegingen tegen te gaan. Het kabinet is daarom voorstander van de door de Commissie gedane voorstellen, waaronder ook de uitbreiding van het mandaat van agentschappen voor sociale media monitoring. Het kabinet kijkt uit naar de concrete voorstellen hiervoor en zal deze op hun merites beoordelen.
Onderdeel van het voorstel is ook het *European Emergency Response Framework*. Het kabinet onderschrijft de noodzaak voor een dergelijk instrument en heeft hier ook actief toe opgeroepen in navolging van de gebeurtenissen in Ceuta. De inzet

Cluster secretaris-generaal
Directie Europese en Internationale Aangelegenheden Europese Unie

Datum
16 oktober 2026

kenmerk
8112826

van het kabinet is erop gericht dat dit instrument een duidelijk handelingsperspectief biedt voor lidstaten in geval van grootschalige aankomsten, crisis of instrumentalisering. Voor het kabinet is van belang dat de Raad moet kunnen blijven sturen op de respons via bestaande mechanismen zoals het *integrated political crisis response mechanism* (IPCR). Het kabinet acht het verder van belang dat lidstaten in staat worden gesteld om personen aan de grens de toegang te kunnen weigeren en personen versneld terug te kunnen laten keren. Daarnaast roept het kabinet de Commissie op de mogelijkheden te onderzoeken om asielverzoeken in dergelijke situaties (tijdelijk) niet in behandeling te nemen. Een dergelijke maatregel moet tijdelijk en proportioneel worden ingezet, onder een strikte set van vooraf gedefinieerde criteria en met waarborging van het internationaal en Europees recht. Dit is in lijn met motie Boomsma.[3]

Non-paper CSA2 ICT-supply chain

Hierbij biedt het kabinet uw Kamer het non-paper aan dat Nederland heeft aangeboden aan de Commissie en lidstaten ten behoeve van het hoofdstuk in de herziene Cyberbeveiligingsverordening (ook wel *Cyber Security Act*, hierna: CSA), dat gaat over de beveiliging van ICT-toeleveringsketens. Het non-paper bevat aanbevelingen met betrekking tot de inrichting van het hoofdstuk dat gaat over de beveiliging van ICT-toeleveringsketens en geeft richting voor het Ierse voorzitterschap dat zich de komende tijd zal bezighouden met het herschrijven van dit hoofdstuk.

[3] Kamerstukken II, vergaderjaar 2026 -2027, 32 317, nr. 1027

Cluster secretaris-generaal
Directie Europese en Internationale Aangelegenheden Europese Unie

Datum
16 oktober 2026

kenmerk
8112826

De aanbevelingen passen binnen de uitwerking van het BNC-fiche over de Herziene Cybersecurity Act.[4]

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D.M. van Weel

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Claudia van Bruggen

[4] Kamerstukken II, vergaderjaar 2025-2026, 22112, nr. 4389

Ministerie van Justitie en Veiligheid

De minister van Justitie en Veiligheid
De minister van Asiel en Migratie
De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Cluster secretaris-generaal
Directie Europese en Internationale Aangelegenheden
Europese Unie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Verslag JBZ-Raad 1-2 oktober 2026 en overige JBZ-ontwikkelingen

Datum
7 oktober 2026

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

Op 1 en 2 oktober jl. vond in Luxemburg, onder Iers voorzitterschap, de JBZ-Raad plaats. Met het verslag worden de Eerste en Tweede Kamer geïnformeerd over het verloop van deze Raad. In de aanbiedingsbrief worden de Kamers voorts geïnformeerd over een aantal andere recente JBZ-ontwikkelingen.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met de verzending van de brieven en bijlagen inzake de JBZ-Raad van 1 en 2 oktober jl. aan respectievelijk de Eerste Kamer en de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

De belangrijkste onderwerpen van de JBZ-Raad waar verslag van wordt gedaan zijn:

MJenV

- Implementatie strategisch kader van de EU inzake drugs: drugsgerelateerde intimidatie (p. 3)
- Beoordeling door de Europese binnenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten (p. 3-4)
- Impact van de huidige geopolitieke context op de EU (p. 4)
- Implementatie van interoperabiliteit (p. 2)
- Herziening van de Eurojust-verordening (p. 4)
- De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne: bestrijding van straffeloosheid (p. 4-5)
- Non-paper CSA2 ICT-supply chain (aanbiedingsbrief p.3)

MAenM

- Algemene staat van het Schengengebied (p. 1)
- Verbetering van de terugkeer door versterkte samenwerking met prioritaire derde landen (p. 2)
- Implementatie van interoperabiliteit (p. 2)
- Uitvoering van het Migratie-en Asielpact (p. 2-3)
- Versterking van het migratie situationeel bewustzijn en de vroegtijdige waarschuwingscapaciteiten van de EU, ook tijdens crisissituaties (p. 3)

- Pilot *Digital Travel Credentials* (aanbiedingsbrief p.1)
- Vijfpuntenactieplan voor het voorkomen, anticiperen en acteren op plotselinge, grootschalige en illegale aankomsten (aanbiedingsbrief p.1)

SJenV
- De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne: bestrijding van straffeloosheid (p. 4-5)
- Bescherming van het maatschappelijk middenveld en journalisten (p. 5)
- Conclusies over racisme en rassendiscriminatie in Europa (p. 5)

Cluster secretaris-generaal
Directie Europese en Internationale Aangelegenheden Europese Unie

Datum
7 oktober 2026

4. Toelichting*
N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Persoonsgegevens van de betrokken beleidsmedewerker.

5.1. Toelichting
De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

6. Bijlagen
- TK aanbiedingsbrief bij het verslag van de JBZ-Raad van 1 en 2 oktober 2026
- EK aanbiedingsbrief bij het verslag van de JBZ-Raad van 1 en 2 oktober 2026
- Verslag van de JBZ-Raad van 1 en 2 oktober 2026
- Non-paper CSA2 ICT-supply chain

Non-Paper by Estonia, Finland, the Netherlands, Poland, Sweden and Czechia on the Cyber Security Act 2

Guiding principles to make the ICT supply chain mechanism work

We welcome the Commission's proposal to mitigate cybersecurity risks at EU level. The Cybersecurity Act 2, more specifically the introduction of a new European framework for securing ICT supply chains, directly affects cybersecurity, strategic dependencies and the functioning of the internal market. Having a risk-based approach underpinned by thorough risk analyses is a strong foundation to enhance the EU's resilience. We would therefore like to underline our support for the objectives of this framework, as it is in our view the most pragmatic and coherent way to face the threats and manage those risks that affect the Union. We also support moving first with a phase out on mobile networks, building on the experience with the 5G Cyber Security Toolbox. However, further risk assessments are needed when it comes to the fixed and satellite networks.

We would therefore propose the following principles to guide the work to further strengthen the effectiveness and practical implementation of the CSA2 framework.

1. The framework should contribute **to reduce strategic dependencies and reliance on high-risk suppliers in critical ICT supply chains** and strengthening the resilience of the Union as a whole. Therefore, we do believe that the designation of high-risk suppliers should be based on objective criteria including relevant security risks arising from ownership structures and third-country influence. Measures should be evidence-based, proportionate, legally robust and non-discriminatory. This would ensure that the attention is concentrated on the areas where risks for security, resilience and strategic dependencies are the greatest.
2. **We need stronger involvement of the Member States within the framework.** We believe that including Member States will help ensure that national expertise, sectoral insights and strategic interests are taken into account. Such involvement will also contribute to measures that are feasible and proportionate at national level. This could still be clarified further in the text in a balanced way to prevent slowing down the process or increasing the administrative burden for all involved.
3. All the Member States will, because of the dependencies within the supply chain, **benefit from harmonised risk mitigating measures elaborated at EU level**. This should be done through a thorough assessment of the cybersecurity, economic, operational, geopolitical and diplomatic consequences before implementing acts are adopted. Such assessments should involve Member States, sector experts and relevant stakeholders in order to ensure proportionate and feasible outcomes.
4. We **support a risk-based approach and welcome the work already carried out within the NIS Cooperation Group**. However, when formulating the risk mitigating measures, these analyses could benefit from an additional specific analysis that focuses on non-technical risks and consequences. This additional analysis could be supported by intelligence, open source threat intelligence and actor specific insights, in order to make sure that the final conclusions are supported by exhaustive and reliable (incident and/or threat) information. This is important to ensure a high quality risk assessment and to safeguard that the chosen mitigating measures are at the end proportional, and also adequate in relation to the (real) threat.
5. The **future framework should remain coherent with existing European cybersecurity legislation**, including NIS2 and the Cyber Resilience Act, while ensuring legal certainty and avoiding unnecessary administrative burden. In this regard it is vital that we do not overlook the all-hazard approach of EU cyber regulation by focusing solely on antagonistic threats.

To ensure it is easily understood by all stakeholders and to support simplification, the framework should be constructed in a consistent and logical manner, and in line with previous legal definitions. The obligations set out in the framework should be without prejudice to national provisions transposing other relevant EU legislation as well as national measures transposing measures set out in the 5G toolbox, provided that such provisions are consistent with union law.

6. We need a strategic prioritization mechanism to protect our infrastructure. The framework needs to remain malleable, so that we have flexible instruments to use when needed. The framework should therefore not be unduly constrained from the outset, and flexible enough to allow for refinement. It could therefore benefit from a more focused strategic prioritization mechanism by concentrating efforts firstly on the sectors or ICT supply chains that are the most at risk or with the most significant dependencies on the EU level.

Overall, we support a framework that is risk-based, proportionate, focused, predictable and complementary to national measures. Strengthening the resilience of European ICT supply chains should go hand in hand with safeguarding competitiveness, investing in EU alternatives and innovation, maintaining open and diversified supply chains, and the proper functioning of the internal market. The framework should also ensure that risk mitigating measures remain feasible for entities to implement and do not negatively affect the continuity of essential services or the coherence with existing cybersecurity obligations.

Verslag van de bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken, 1 en 2 oktober 2026

I. Binnenlandse Zaken

Belangrijkste resultaten

- De JBZ-Raad heeft de Terugkeerverordening formeel aangenomen. De Terugkeerverordening treedt binnenkort in werking waarbij een dag later verschillende onderdelen, waaronder de solide juridische basis voor de terugkeerhub, van toepassing worden. Sommige onderdelen treden een jaar later in werking.
- Tijdens de bespreking van de Staat van het Schengengebied en de situatie in Ceuta was er brede steun onder lidstaten over de verdere uitbreiding van het EU-instrumentarium voor grootschalige aankomsten en instrumentalisering, waaronder een crisismechanisme.
- Bij de bespreking van geweld en intimidatie als gevolg van drugscriminaliteit, wees Nederland op het belang van medewerking door derde landen en riep op tot voortvarende aanname van het toekomstige EU-sanctieregime georganiseerde misdaad.

1. Algemene staat van het Schengengebied
   a. Update over de situatie
   b. Uitvoering van de prioriteiten van de Schengenraad-cyclus 2026-2027

Onder dit agendapunt stonden de gebeurtenissen in Ceuta, alsook het versterken van het instrumentarium om de EU weerbaarder te maken tegen dergelijke gebeurtenissen centraal. Ten aanzien van de stand van zaken in Ceuta bevestigden zowel Spanje als de Commissie dat er geen personen zijn doorgereisd naar het vasteland. Daarnaast gaven zij aan dat enkele duizenden personen nog in Ceuta verblijven, waaronder zo'n 2000 minderjarigen. Terugkeer van deze personen blijft het uitgangspunt. Spanje heeft daarnaast verscheidene maatregelen genomen. Sinds augustus zijn boven op de eerdere terugkeer van zo'n 90% van de personen, nogmaals 8300 personen teruggekeerd. Spanje blijft deze inzet voortzetten. De buitengrens is verder versterkt met een drijvende barrière in zee, alsook de inzet van 1600 extra politieagenten in de relevante zone. Spanje heeft ook een multifunctioneel centrum opgezet, waar triage en screening uitgevoerd wordt. Daarnaast is opvangcapaciteit uitgebreid met 6000 plekken.
In navolging van Ceuta presenteerde de Commissie het vijfpuntenplan, bestaande uit verbeteren van samenwerking met derde landen, het versterken van de buitengrens, het verbeteren van monitoring, situationeel bewustzijn en vroegtijdige waarschuwingscapaciteiten, het ontmantelen van mensensmokkelnetwerken en effectieve terugkeer. Onderdeel hiervan is ook het door de Commissie aangekondigde "*European Emergency Response Framework*" dat in werking moet treden bij grootschalige aankomsten of instrumentalisering. Een kabinetsappreciatie van het vijfpuntenplan vindt u in de aanbiedingsbrief bij dit verslag. Daarnaast ging de Commissie in op de belangrijkste ontwikkelingen in het Schengengebied. Irreguliere migratie is het afgelopen jaar nog verder gedaald (35%). Terugkeer daarentegen is gestegen. Dit werd door lidstaten verwelkomd. Verder riep de Commissie lidstaten op om maatregelen tegen afgifte van Russische visa te implementeren. Verscheidene lidstaten vroegen hier ook specifiek aandacht voor. Ten aanzien van het verbeteren van interne veiligheid en informatie-uitwisseling verwees de Commissie naar de aangekondigde herziening van het Europol mandaat.
Onder lidstaten was er brede steun voor het vijfpuntenplan van de Commissie, waaronder ook de versterking van het mandaat van Frontex en Europol en de mogelijkheid tot snelle interventie. Daarnaast benadrukte een groot aantal lidstaten, waaronder Nederland, het belang van een crisismechanisme tegen grootschalige aankomsten en instrumentalisering. Nederland riep in dit kader op tot de mogelijkheid om personen aan de grens te kunnen weigeren en terugkeer versneld

te kunnen uitvoeren en gaf te kennen dat de Raad moet kunnen blijven sturen via bestaande mechanismen zoals het *Integrated Political Crisis Respons Mechanism* (IPCR). Dit werd ook door verscheidene andere lidstaten benadrukt. In lijn met motie-Boomsma heeft Nederland ook aangegeven dat bij de ontwikkeling van het crisismechanisme gekeken moet worden naar het betrekken van relevantie jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over het in dergelijke omstandigheden (tijdelijk) niet opnemen in de asielprocedure van personen. Hierbij heeft Nederland tevens benadrukt dat dergelijke maatregelen in lijn moeten zijn met Europees en internationaal recht. Verscheidene lidstaten benadrukten ook het belang van onderlinge solidariteit in dergelijke situaties. Ten aanzien van informatie-uitwisseling benadrukten een groot aantal lidstaten het belang hiervan, alsook het versterken van de interoperabiliteit tussen informatiesystemen.

2. Verbetering van de terugkeer door versterkte samenwerking met prioritaire derde landen

Onder dit agendapunt initieerde het Voorzitterschap een discussie over de manier waarop terugkeer kan worden verbeterd, door een meer strategische discussie op de JBZ-Raad te voeren over terugkeersamenwerking met bepaalde landen. Derde landen zullen worden geselecteerd op basis van objectieve data en gegevens, zoals de kwaliteit van terugkeersamenwerking of landen van belang in de terugkeergrensprocedure. Er was brede steun onder lidstaten voor het voorstel van het Voorzitterschap. Ook Nederland heeft het voorstel gesteund.

De Commissie riep in dit kader lidstaten op duidelijke informatie te verschaffen over de samenwerking met derde landen, zodat een duidelijke prioritering kan worden gemaakt. Daarnaast stelde de Commissie dat de instrumenten die ter beschikking zijn, waaronder het visumbeleid, de instrumenten onder het Algemeen Preferentieel Stelsel en het *Global Europe* instrument strategischer moeten worden ingezet. Verscheidene lidstaten, waaronder Nederland, onderstreepten dit. Daarnaast riep de Commissie op tot nauwere samenwerking tussen lidstaten, alsook een beter geïntegreerde aanpak tussen het JBZ-domein en buitenlandse zaken. Dit werd ook door enkele lidstaten, waaronder Nederland, benoemd. Een aantal lidstaten benoemde het belang om daarnaast oog te houden voor bredere partnerschappen en samenwerking met derde landen. Vele lidstaten verwelkomden de formele aanname van de Terugkeerverordening.

3. Implementatie van interoperabiliteit

Tijdens de JBZ-Raad gaf de Commissie een update over de stand van zaken van de implementatie van interoperabiliteitssystemen, o.a. *Entry Exit System* (EES). De Commissie stond stil bij het succes van de invoering van het EES en de positieve bijdrage die het EES heeft geleverd aan het versterken van het buitengrensbeheer. In dat kader benadrukte de Commissie ook het belang van de volledige implementatie van het EES door alle lidstaten. Om de uitdagingen die lidstaten ondervinden voor de volledige implementatie van het EES te adresseren zal de Commissie werkgroepen opzetten. Het EES is in Nederland op alle grensdoorlaatposten operationeel. Zoals reeds met uw Kamer gedeeld, verloopt de biometrische invoering in Nederland gefaseerd en minder snel dan oorspronkelijk voorzien, als gevolg van technische uitdagingen bij de ontwikkeling van ICT-systemen. De stabiliteit van het systeem is de afgelopen maanden aanzienlijk verbeterd en de verdere infasering verloopt inmiddels volgens planning. De huidige planning is erop gericht om de volledige implementatie van het EES, waarbij passagiers systematisch biometrisch geregistreerd zullen worden, in het eerste kwartaal van 2027 af te ronden**.** Daarbij is de inzet om de systematische biometrische registratie van passagiers bij aankomsten reeds voor het einde van het jaar af te ronden. Nederland staat hierover in nauw contact met de Commissie.

4. Uitvoering van het Asiel- en Migratiepact

De Commissie gaf een update over de implementatie van het Pact, met een algemene positieve afdronk over de implementatie. Aandachtspunten die de Commissie benoemde zijn de juridische

borging van screening, de omzetting van de Opvangrichtlijn in nationale wetgeving en het adresseren van onttrekken aan het toezicht onder de grensprocedure. Een uitgebreidere update van de stand van zaken volgt in het jaarlijkse Commissierapport, dat eind oktober verwacht wordt. Hierin zal worden vastgesteld welke lidstaten onder migratiedruk staan, of er systemische tekortkomingen zijn in lidstaten en zal de Commissie een voorstel doen aan de Raad voor de solidariteitscyclus. Het kabinet zal een appreciatie van het rapport met de Kamer delen en hierin ook ingaan op de onderhandelingsinzet van Nederland cf. motie Straatman.[1] Het kabinet blijft er daarnaast onverminderd op inzetten dat de Commissie nauw blijft toezien op de implementatie van het Pact, waaronder overdrachten onder de Asiel- en migratiebeheerverordening. Over de voortgang van de implementatie van het Pact zal het kabinet, zoals toegezegd, rapporteren voor de begrotingsbehandeling van Asiel en Migratie. Ook zal de Kamer voor de begroting worden geïnformeerd over de toezegging om binnen Europa te verkennen en te bespreken hoe andere lidstaten het uitlezen van telefoons al dan niet heeft vormgegeven

5. Versterking van het situationeel bewustzijn over migratie en de vroegtijdige waarschuwingscapaciteiten van de EU, ook tijdens crisissituaties

Het discussiepunt voor het versterken van situationeel bewustzijn over migratie en het versterken van de vroegtijdige waarschuwingscapaciteiten van de EU vond in plaats in aanvulling op de reeds brede tafelronde over de situatie in Ceuta en het vijfpuntenactieplan van de Commissie onder de Staat van het Schengengebied. Onder verwijzing van het vijfpuntenactieplan stelde de Commissie dat het van belang is om de reeds bestaande instrumenten, zoals Eurosur en bestaande monitoringsmechanismen, beter op elkaar te laten aansluiten, informatie-uitwisseling in tijden van crisis te versterken en het mandaat van agentschappen voor het monitoren van sociale media uit te breiden. Lidstaten spraken brede steun uit voor het verder versterken van het situationeel bewustzijn en vroegtijdige waarschuwingscapaciteiten door het verbeteren van informatie-uitwisseling en sociale media monitoring. Enkele lidstaten benadrukten ook nogmaals het belang voor een crisismechanisme.

6. Implementatie strategisch kader van de EU inzake drugs: drugsgerelateerde intimidatie

De JBZ-Raad besprak de versterking van de weerbaarheid van gemeenschappen tegen drugsgerelateerde intimidatie. Het Voorzitterschap gaf aan dat samenwerking met lokale gemeenschappen van belang is en de Commissie benadrukte dat intimidatie en geweld worden gebruikt als businessmodel. Maar liefst 400 grote drugsnetwerken zijn actief in de EU. Deze netwerken en geldstromen moeten worden aangepakt. Europol en andere agentschappen zetten hierin al grote stappen. De Commissie kondigde een bundel wetvoorstellen aan (waaronder het herziene kaderbesluit georganiseerde misdaad), gericht op het terugdringen van georganiseerde misdaad. Hierbij horen hogere straffen voor criminelen die minderjarigen rekruteren.

Een aantal lidstaten deelde hun ervaringen met drugsgerelateerd geweld en intimidatie. Er werd regelmatig opgeroepen tot bewustwording op maatschappelijk niveau, vooral onder kwetsbare jongeren. Nederland deelde zijn ervaringen met geweld en intimidatie, en wees daarbij ook op de recente gebeurtenissen in Overasselt. Nederland wees op het belang van verdere samenwerking in de EU, waaronder door de dialoog met online platforms gezamenlijk te intensiveren om *crime as service* tegen te gaan.

Ook greep Nederland het onderwerp aan om de casus Jos L. voor het voetlicht te brengen en de impact daarvan op de *international rules based order*. Derde landen spelen een sleutelrol en in dit licht kan het toekomstige EU-sanctieregime georganiseerde misdaad toegevoegde waarde hebben. Nederland riep op hier voortvarend aan door te werken met daarbij aandacht voor fundamentele rechten en deconflictie. Diverse lidstaten steunden deze oproep.

[1] Kamerstukken II, vergaderjaar 2026-2027, 32 317, nr. 1033

7. Beoordeling door de Europese binnenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten

Het Voorzitterschap informeerde de JBZ-Raad namens de veiligheidsdiensten van de Europese lidstaten, Noorwegen, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk in een periodieke briefing in besloten setting over de huidige veiligheidssituatie. De lidstaten hebben deze briefing aangehoord.

8. Impact van de geopolitieke ontwikkelingen op de EU

De JBZ-Raad sprak tijdens een besloten lunch over dreiging van de oorlog in Oekraïne op de interne veiligheid van de EU. Het Voorzitterschap vroeg lidstaten naar een inschatting van de dreiging van illegale wapens, buitenlandse strijdkrachten en drones. De meeste lidstaten zagen nog geen zorgwekkende influx van illegale wapens, maar concludeerden dat het een kwestie van tijd is voor er sprake is van een reële dreiging. Diverse lidstaten riepen op tot implementatie van de overeengekomen *visa entry ban* om Russische hybride acties in Europa terug te dringen. Ook werd de aanpak van drones genoemd als urgent. Voortvarende uitvoering van het *Drone Action Plan* is aan de order, waarbij veel genoemd werd dat met name op het terrein van innovatie en informatie-uitwisseling de civiel-militaire samenwerking moet worden geïntensiveerd kennis uit Oekraïne beter te benutten.

II. Justitie

Belangrijkste resultaten

- De JBZ-Raad concludeerde dat Eurojust versterkt moet worden en een efficiency slag moet maken, maar steunde hiervoor niet de oprichting van een *management board*;
- De JBZ-Raad was het unaniem eens dat de bescherming van journalisten en mensenrechtenverdedigers urgent is en dat uitwisseling van *best practices* hierbij kan helpen;
- De JBZ-Raad nam de Raadconclusies over tegengaan racisme en raciale discriminatie aan.

1. Herziening van de Eurojust-verordening

Het Voorzitterschap stelde enkele belangrijke kwesties rondom het voorstel voor de Eurojustverordening aan de orde, zoals de governancestructuur, de samenwerking met derde landen en de samenwerking binnen bestaande netwerken van lidstaten en EU-agentschappen. De inrichting van een goede *governance* blijft een cruciale kwestie. Het Voorzitterschap verzocht de lidstaten om hier politieke sturing aan te geven. De Commissie gaf aan dat Eurojust moet evolueren om het hoofd te kunnen blijven bieden aan grensoverschrijdende criminaliteit en riep de lidstaten op open te staan voor verbetering van de efficiency van de organisatie.

Het grootste deel van de lidstaten uitte zich erg kritisch over de door de Commissie voorgestelde governancestructuur met daarin centraal de oprichting van een zogeheten *management board*. Deze lidstaten gaven aan wel hetzelfde doel voor ogen te hebben wat betreft lastenverlichting voor de leden van het Eurojust College. Nederland en een aantal andere lidstaten gaven aan ruimte te zien om dit doel te bereiken door de bestaande structuren, met name de *executive board*, te versterken. Nederland bracht daarnaast naar voren dat de samenwerking van Eurojust met derde landen niet zover moet gaan dat Eurojust hierbij de bilaterale relaties van lidstaten met derde landen op het vlak van strafrechtelijke samenwerking doorkruist. Het Voorzitterschap concludeerde dat er binnen de Raad geen steun is voor de voorgestelde governancestructuur, maar wel voor de versterking van de huidige structuur en dat het overgrote deel van de Raad zich positief uitspreekt voor verdere samenwerking met derde landen.

2. De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne: bestrijding van straffeloosheid

De JBZ-Raad besprak de stappen die worden gezet om straffeloosheid van internationale misdrijven in Oekraïne te voorkomen. Het Speciaal Tribunaal voor Oekraïne blijft een topprioriteit en de Commissie verwelkomt het (voorwaardelijke) Nederlandse voorstel om het Tribunaal te huisvesten. Ook riep de Commissie lidstaten op om zich te blijven inzetten voor de implementatie van het nieuwe sanctieregime tegen Rusland om de geloofwaardigheid van de EU te waarborgen. Lidstaten spraken steun uit voor het Speciaal Tribunaal en uitte de wens dat het werk van het Speciaal Tribunaal snel kan beginnen. Zowel politieke steun als concrete steun aan Oekraïne mag niet afzwakken. Nederland gaf in de interventie duidelijkheid over de kosten die de huisvesting en operationalisering van het Tribunaal meebrengt. Daarnaast gaf Nederland, in navolging van de Commissie en een aantal andere lidstaten, aan dat de integriteit en werkzaamheden van het Internationaal Strafhof gewaarborgd moeten blijven.

3. Werklunch: bescherming van het maatschappelijk middenveld en journalisten

Tijdens de besloten werklunch werd gesproken over de rechtsstaat en een vrij en veilig publiek debat voor het maatschappelijk middenveld en journalisten. Lidstaten waren het unaniem eens dat de bescherming van journalisten en mensenrechtenverdedigers urgent is. De lidstaten wisselden *Best practices* uit, waarbij Nederland de ondersteuning van PersVeilig, waaronder trainingen, als voorbeeld naar voren bracht. Er moet een goede balans worden gevonden tussen de vrijheid van meningsuiting en gerichte maatregelen om polarisering en desinformatie tegen te gaan. Onafhankelijke journalisten spelen hier ook een rol in. Een aantal lidstaten vroeg aandacht voor transparantie wat betreft de financiering van niet-gouvernementele organisaties. Het Voorzitterschap opperde dat gemeenschappelijke richtlijnen hierbij nuttig zouden kunnen zijn.

4. Raadsconclusies over tegengaan racisme en raciale discriminatie

De JBZ-Raad nam Raadsconclusies aan over het tegengaan van racisme en raciale discriminatie. Twee lidstaten legden daarbij een verklaring af. Bij veel lidstaten blijft racisme een grote zorg met brede gevolgen voor de maatschappij en de economie. De Commissie kondigde aan de inspanningen en samenwerking van lidstaten in de strijd tegen racisme te blijven steunen en gaf aan te willen werken aan een werkdefinitie voor structureel racisme. Nederland wees de Commissie erop dat racisme en discriminatie in toenemende mate online plaatsvindt en benoemde daarbij de capaciteit van AI om schadelijke content te genereren. Ook verzocht Nederland om de discussie voort te zetten om hate speech en hate crime in de lijst van misdaden onder Artikel 83 TFEU op te nemen.